

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması*

Adaptation of Rotterdam Emotional Intelligence Scale to Turkish

Abdurrahman TANRIÖĞEN**, Yusuf TÜRKER***

• Geliş Tarihi: 18.01.2019 • Kabul Tarihi: 09.04.2019 • Yayın Tarihi: 21.06.2019

Öz

Bu araştırmanın amacı Pekaar ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilen Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğini Türk kültürüne uyarlamaktır. Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Antalya il merkezinde görev yapmakta olan 487 öğretmenden oluşan bir çalışma grubuyla yürütülmüştür. Ölçek öncelikle Türkçeye çevrilmiş, dilsel geçerlik çalışmalarının ardından ön deneme uygulaması yapılarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda özgün ölçekte olduğu gibi dört boyutlu ve varyansın %68'ini açıklayan bir yapı elde edilmiştir. Elde edilen dört boyutlu yapıyı test etmek amacıyla gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizinde yapının doğrulandığı görülmüştür. Ölçeğin güvenilirliği kapsamında Cronbach Alpha Katsayısı kendi duygularını değerlendirme boyutunda .91, başkalarının duygularını değerlendirme boyutunda .91, kendi duygularını kontrol boyutunda .89, başkalarının duygularını kontrol boyutunda .93 ölçeğin genelinde ise .94 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen istatistikî sonuçlar doğrultusunda Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: duygusal zekâ, ölçek uyarlama.

Atıf:

Tanrıoğen, A., ve Türker, Y. (2019). Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 348-369. doi: 10.9779/pauefd.514377

* Bu çalışma 2-5 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen Vth International Eurasian Educational Research Congress'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi A.B.D., e-posta: atogen@gmail.com (ORCID: 0000-0002-5491-3273)

*** Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, e posta: yusuf.turker@gmail.com (ORCID: 0000-0003-4276-6648)

Abstract

The aim of this study is to adapt the Rotterdam Emotional Intelligence Scale developed by Pekaar and others (2017) to Turkish. The study was carried out with 487 teachers working in the city center of Antalya in 2017-2018 educational year. The scale was first translated into Turkish and after the linguistic validity procedures, the pre-application was made and the scale has become ready to use. As a result of the exploratory factor analysis, a structure which explains about 68% of the variance with sufficient load value under four factors was obtained as in the original scale. As a result of confirmatory factor analysis conducted in order to confirm the four-factors structure, the scale structure was confirmed. For the reliability of the scale, the Cronbach Alpha Coefficient was calculated as .91 for self-focused emotion appraisal dimension, .91 for other-focused emotion appraisal dimension, .89 for self-focused emotion regulation dimension, .93 for other-focused emotion regulation dimension and .94 for the generalized scale. According to these results, it can be said that the Turkish form of Rotterdam Emotional Intelligence Scale is valid and reliable.

Keywords: emotional intelligence, scale adaptation.

Cited:

Tanrıöğen, A., & Türker, Y. (2019). Adaptation of Rotterdam Emotional Intelligence Scale to Turkish. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, , 47, 345-366.doi: 10.9779/pauefd.514377

Giriş

Duygusal zekâ Goleman'ın 1995 yılında yazdığı "Emotional Intelligence Why it can matter more than IQ" adını taşıyan ve en çok satanlar içinde yer alan kitabı ile popüler olmuştur. Kavram Goleman'ın kitabıyla popüler olsa da araştırmacıların yirminci yüzyılın büyük bir bölümünde bu konu üzerinde çalıştıkları söylenebilir (Bar-On, 2010). Modern anlamda duygusal zekâ çalışmalarının kökleri psikometrinin öncüleri olan Binet, Thorndike, ve Wechsler'e dayandırılabilir (Mayer, Salovey & Caruso, 2004). Duygusal zekâ ile ilgili yayınlar 20. Yüzyılda Thorndike'in duygusal zekâ ile çok yakın olan sosyal zekâyı tanımlaması ve tekil bir kavram olarak nitelemesi ile başlar (Boyatzis, Goleman & Rhee, 1999; Di Fabio, Palazzeschi & Bar-On, 2012). Thorndike'a (1920) göre sosyal zekâ, insanlar arası ilişkilerde bilgece davranmak için onları anlama ve yönetme yeteneğidir. Sosyal zekânın özünde kişinin kendi ve diğerlerinin içsel durumunu, güdülerini, davranışlarını anlama ve bu bilgiden hareketle en uygun biçimde davranma yeteneği vardır (Akt. Salovey & Mayer, 1990). Daha sonra Edgar Doll ergenlerde sosyal zekâ davranışını ölçecek ilk aracı 1935'de yayınlar. Thornike ve Doll'den etkilenen Wechsler'in iki alt ölçeği içeren (kavrama ve resim düzenleme) bilişsel zekâ ölçeği, sosyal zekâyı ölçmeye yöneliktir. Bu ölçeğin ilk kez yayınlanmasından bir yıl sonra 1939'da Wechsler zekâ üzerinde etkili olan ve entelektüel olmayan faktörlerin etkisini tanımlar ve daha sonraki dönemde bu faktörler yeterince açıklamadan zekâ modelinin tamamlanamayacağını ileri sürer (Bar-On, 2006).

Thorndike ve 1930'lu yıllardaki diğer kuramcılardan sonra duygusal zekâ olarak tarif ettiğimiz yapıyı tanımlama ve ölçme çabaları Gardner'ın çoklu zekâ kuramı ile başlar. Gardner (1983) bu alanı içsel ve kişilerarası zekânın birleşimi olarak kavramlaştırır. Kişilerin kendi duygularının farkına varması, bu duyguları tanımlamaları ve bunları rehber olarak kullanmaları Gardner tarafından kişisel zekâ (kişinin içsel ve kişiler arası zekâsından oluşan) olarak tanımlamıştır. Bu kavramlar duygusal okuryazarlık ve duygusal zekâ ile ilgili literatürün öncüleri olurlar. Steiner duygusal okuryazar olabilmek için ne hissettiğimizi ve hislerimizin nelere sebep olduğunu bilmek gerektiğini savunmuştur. Steiner daha da ileri giderek duygusal okuryazarlığın kültür içinde edinildiğini ve öğrenildiğini ileri sürmüştür (Akt. Bar-On, Brown, Kirkcaldy & Thome, 2000).

1990'da Salovey ve Mayer, Gardner'ın çalışmalarını genişleterek bu konu hakkında ufuk açıcı iki makale yazar ve duygusal zekâyı tanımlayarak bir duygusal zekâ teorisi meydana getirirler. Aynı dönem Bar-On'un duygusal zekâ düşüncesi ile devam eder. Goleman'ın 1995'de en çok satanlar listesine giren yayını ise bunları takip eder (Bar-On, Brown, Kirkcaldy & Thome, 2000; Bharwaney, Bar-On & MacKinlay, 2011; Goleman, 2016a; Goleman, 2016b; Salovey & Mayer, 1990). Tarihsel süreci kısaca açıklanan duygusal zekâyı tanımlamak ise gelişim sürecini özetlemekten daha zordur. Bu nedenle öncelikle duygusal zekânın diğer zekâ türlerinden farkına odaklanmak yerinde olabilir. Farklı türlerden zekâ çoğu zaman onları çalıştıran bilgi türlerine göre ayırt edilir. Örneğin sözel zekâ sözcükleri, cümleleri ve metinleri anlamayla ilgilenir. Uzamsal zekâ resmin kayıp parçasını bulmak ve pazılın parçalarını bir araya getirmek için şekilleri ve yapıları görmeye önem verir. Duygusal zekâ ise duygusal bilgi ile işler. Her duygu eşsiz ve kendine özgü sinyaller olan duygusal bilgi taşır. Her bir duygusal bilgi onun kendine özgü kanalından taşınır. Duygusal ve diğer bilgiler karşılaştırıldığında duygusal bilgi süreçlerinin memeliler arasında dile benzer biçimde geliştiği görülür. Ancak duygusal

bilgi dilden farklıdır. Duygusal bilgi daha geniş kapsamlıdır. Anlaşılabilmesi için insanlar arasındaki ilişkinin de kavranmasını gerektirir (Mayer, Salovey & Caruso, 2004; Scherer, Banse & Wallbott, 2001).

Duygusal bilgiyi işleyebilmek sosyal ve duygusal uyum için önemlidir. Bu bağlamda Damasio'nun (1994) çalışmaları beynin duygusal bilgileri işleyen bölümü zarar görünce rasyonel karar verme ve diğer kavramsal süreçlerin bundan olumsuz etkilendiğini ortaya koymuştur. Duygusal bilginin işlenmesine dair çocuklarla yapılan ve değişik değerlendirme araçlarının kullanıldığı çalışmalarda yüz ifadelerinden duyguları okuma, sözcüklerin duygu anlamlarını anlama ve etkisini düzenleyebilme yeterliliklerinin çocukların sosyal becerileri ve uyumları ile ilişkisini ortaya koymuştur. Bu yetilere sahip olanların akranlarıyla, ebeveynlerle, öğretmenlerle ve diğer kişilerle ilişkileri daha sağlıklıdır (Akt. Lopes, Salovey & Straus, 2003).

Duygusal bilgiyi etkili analiz edebilen kişiler duyguyu, duygu ile ilgili uyarıcıları işleme ve elde ettiği bilgiyi düşünce ve davranışlarını şekillendirirken kullanma konusunda diğerlerine göre daha yüksek kapasiteye sahiptirler. Duygusal zekâ terimi bu gibi durumları açıklamaya yönelik geliştirilen bir kavramdır. Duygusal zekânın üzerinde uzlaşılan bir tanımı olmasa da teorik olarak zekâ ve duygunun özel bir bileşimi olduğu söylenebilir (Mayer, Salovey & Caruso, 2004; Mayer, Salovey & Caruso, 2008).

Günümüzde duygusal zekâ ile ilgili üç kuramın öne çıktığı görülür. Bunlardan ilki Mayer ve Salovey'in duygusal zekâ kuramıdır. Bu kuramcılara göre duygusal zekâ birbiriyle ilişkili, öğrenilebilen ve insan kapasitesini zenginleştiren bir grup yeterlilik olarak kavramlaştırılabilir (Mayer, Salovey & Caruso, 2008). Mayer ve Salovey'e göre duygusal zekâ, duyguları algılamayı, duyguların içerdiği bilgileri doğru anlamayı, düşünceyi etkileyebilmek için duygu yaratma ve onlara nüfuz edebilmeyi, duyguları düzenleyip yönetebilmeyi içerir (Bar-On, Brown, Kirkcaldy & Thome, 2000; Mayer, Caruso & Salovey, 2000). Kişinin hem kendi hem de başkalarının duygularını anlayabilmesini ve elde ettiği bilgiyi düşünme ve davranışlarında rehber olarak kullanabilme yetisini gerekli kılar (Mayer, Salovey & Caruso, 2004; Mayer, Salovey & Caruso, 2008).

Mayer ve Salovey'in duygusal zekâ modelinde her biri duygusal zekâ için hayati sayılan önemli bir yeterliliği temel alan dört boyut vardır. Bu boyutlar a) duyguyu algılama, b) düşünceyi etkilemek için duyguları kullanma, c) duyguları anlama, d) kişisel gelişim ve sosyal ilişkiler için duyguları yönetmedir. Modelin her bir boyutunda yeterliliklerin kendi içinde temel olandan daha karmaşık olana evirildiği gelişimsel bir ilerleme vardır. Modeldeki boyutların her birinin temel aldığı yeterlilikler, temel becerilerden yüksek becerilere doğru bir hiyerarşi içinde sıralanır. Başka bir deyişle en altta duyguları algılamanın en üste de duyguları yönetmenin olduğu hiyerarşik bir yapı söz konusudur. Son olarak ikinci boyutla diğer üçü arasında bir fark var. Bir, üç ve dördüncü boyutlar duygu hakkında bir neden içerirken, ikinci boyutta sebep üretmek için duyguların kullanılması söz konusudur. Başka bir deyişle bir, üç ve dördüncü boyutlarda “nedenler” “duygu” üretirken, ikinci boyutta “duygular” “neden” üretmektedir (Lopes, Salovey & Straus, 2003; Mayer, Caruso, Salovey & Sitarenios, 2001; Mayer, Salovey & Caruso, 2004; Mayer, Salovey & Caruso, 2008).

Duygusal zekâ kavramı ile ilgili bir diğer önemli kuram Bar-On tarafından geliştirilmiştir. Bar-On (1997) duygusal zekâyı “bilişsel olmayan zekâ” olarak değerlendirmektedir. Ona göre duygusal zekâ, bireylerin çevresel talepler ve baskı ile etkili

biçimde baş edebilmesini etkileyen çeşitli duygusal, kişisel, sosyal yeterlilikler ve becerilerden meydana gelir (Bar-On, Brown, Kirkcaldy & Thome, 2000). Bar-On modeline göre duygusal zekâ, duygusal ve sosyal yetkinliklerin iç içe geçip etkileştiği bir yapıdır. Bu yapıyı oluşturan beceri, yeti ve kolaylaştırıcılar, bizim kendi kendimizi nasıl doğru biçimde anladığımızı ve etkili biçimde bunu ifade edebildiğimizi; diğerlerini anlamamızı ve onlarla ilişkili olmamızı, günün gerektirdiği taleplerle baş edebilmemizi sağlayan unsurlardır (Bar-On, 2006).

Duygusal ve sosyal yetkinlikler, yetenekler ve kolaylaştırıcılar bu modelde beş bileşen altında tanımlanır. Bu bileşenlerin her biri kendi içinde sıkı ilişkiler içinde bulunan yetkinlikler, yetenekler ve kolaylaştırıcılar içermektedir (Bar-On, 2006). Beş faktörlü bu modelin temel bileşenleri kişinin 1) içsel kapasitesi (öz saygı, duygusal öz farkındalık, kendine güven, bağımsızlık, kendini gerçekleştirme alt boyutlarından oluşur), 2) kişilerarası (empati, sosyal sorumluluk, kişilerarası ilişkiler alt boyutlarını içerir), 3) stres yönetimi (strese tolerans ve dürtü kontrolü alt boyutlarından meydana gelir), 4) adaptasyon (gerçeklik testi, esneklik, problem çözme alt boyutlarını içerir), 5) genel ruh hali (İyimserlik ve mutluluk alt boyutlarını kapsar) boyutları şeklinde yapılandırılmıştır (Bar-On, Brown, Kirkcaldy & Thome, 2000).

Goleman 1995’de yazdığı “Emotional Intelligence Why it can matter more than IQ” adlı kitabı ile duygusal zekâ kavramını popüler hale getiren kişi olmuştur. Goleman gerek bu kitabında gerekse 1998 yılında yazdığı “Working with Emotional Intelligence” kitabında “öz bilinç, kendine çeki düzen verme, motivasyon, empati ve sosyal beceriler” boyutlarından oluşan bir model önerir. Goleman’ın duygusal zekâ yaklaşımı bir teoriden çok var olan kuramsal bilgiler üzerine iş başındaki performansı ve kurumsal liderliği geliştirmeye yönelik bir uygulama girişimi şeklindedir (Goleman, 2016a; Goleman, 2016b).

Goleman (2016a), Salovey ve Mayer’ın geliştirdiği duygusal zekâ kuramını kendi kuramının temelini yerleştirmiş, Mayer ve Salovey’in modelini genişletmiştir. Goleman 1995 yılında geliştirdiği kuramında duygusal zekâyâ ilişkin 25 sosyal ve duygusal yetkinlik olduğundan söz eder. Goleman’a göre yüksek performansın belirleyicileri olan yeterlilikleri beş ana boyutta sınıflandırılabilir. Bu boyutlar: öz farkındalık, kendini duygularını düzenleme, kendini motive etme, empati ve sosyal becerilerdir.

Her ne kadar duygusal zekânın herkesçe kabul gören bir tanımı yapılamamış ve sınırları tam olarak belirlenmemiş olsa da geçerli bir duygusal zekâ kavramının diğer zekâ türlerinden ayrılabilmesini mümkündür (Mayer, Salovey & Caruso, 2008). Duygusal zekâ gibi bir kavramın bir tür zekâ olarak kabul edilmesi için karşılması gereken birtakım ölçütler vardır. Bunları kavramsal, ilişkisel ve gelişimsel olmak üzere üçe ayırmak mümkündür. Kavramsal ölçüte göre zekâ tercih edilen basit bir davranışı değil de zihinsel bir performansı yansıtmalıdır (Mayer ve Salovey, 1993). İkinci kıstas olan ilişkisellik, deneysel standartları tanımlar. Zekâ bir grup birbiri ile sıkı biçimde ilişkili olan yetenekleri içerirken bu yetenekler diğer zekâ türlerini tanımlayan yeteneklerden farklı olmalıdır. Üçüncü kıstas olan gelişimsellik kriteri, zekanın yaş ve deneyimle geliştiğini öne sürer (Mayer, Caruso, & Salovey, 2000).

Duygusal zekâ bütün kıstasları karşılamaktadır. İlk olarak duygusal zekâ kavramsal olarak tanımlanmış davranışları ölçebilecek, işlevsel ve uygulanabilir yeterlilik setine sahiptir. Bu yeterlilikler seti istatistikî olarak ölçülebilmektedir. İkinci olarak bu setteki yeterlilikler duygusal zekâyı oluşturan yapılarla sıkı bir ilişki içindeyken, duygusal zekânın sıkça karıştırıldığı sözel zekâ ile istatistikî olarak ayrılmaktadır. Üçüncü olarak duygusal zekâ yaşla

birlikte geliştiği ortaya konmuştur. Sonuç olarak bu bulgular bize duygusal zekanın ayrı bir tür zekâ olarak var olduğunu ortaya koyan mantıklı verilerdir (Lopes, Salovey & Straus, 2003; Mayer, Caruso, & Salovey, 2000; Mayer, Salovey & Caruso, 2004).

Duygusal zekanın tanımlanmasında bir uzlaşma yakalanamamış olsa da yararları konusunda söz konusu uzlaşmayı görmek mümkündür. Kavramı popülerleştiren Goleman kitabında üç noktada halkın ve eğitimcilerin dikkatini çekmeyi başarmıştır. İlk olarak kitap kabalık, sorumsuzluk ve şiddeti topluma ve okullara yayılan ciddi bir problem olarak görmektedir. İkinci olarak bu kitap bilim insanlarının duygusal zekâ ile yararlı toplumsal faaliyetler arasında bir ilişki keşfettiklerini ileri sürmektedir. Üçüncü olarak da duygusal zekanın hayattaki başarıyı öngörmede bilişsel zekâ kadar hatta ondan da fazla etkili bir yordayıcı olduğunu savunmaktadır (Goleman, 2016a; Mayer & Cobb, 2000). Kavramın öncülerinden Salovey, Mayer ve Goleman, duygusal ve sosyal yetkinliklerini arttırmanın, akademik ve yaşam boyu başarıyı arttırmada, kişilerarası ilişkilerin iyileştirilmesinde, okul ve örgütlerin ikliminin geliştirilmesinde etkili olacağını ileri sürmüşlerdir (Goleman, 2016a; Mayer & Salovey, 1993). Bu kapsamda duygusal zekânın performans, kendini gerçekleştirme, öznel iyi oluş gibi pek çok değişkeni etkileme potansiyeline sahip olması, duygusal zekâ davranışının okulda veya işyerinde kazandırılıp kazandırılmayacağı sorusunu gündeme getirmektedir (Bar-On, 2006).

Duygusal zekâ ile ilgili elde edilen bilimsel veriler genetik faktörlerin duygusal zekâyı güçlü biçimde etkilediğini desteklemektedir. Psikolojik araştırmalar ise yetişme tarzının genetik faktörler kadar etkili olduğunu savunmaktadır. Her birinin ne kadar etkilediği belki de hiçbir zaman bilinmeyecek olsa bile araştırma ve uygulama açıkça göstermektedir ki duygusal zekâ öğrenilebilmektedir (Cherniss, Goleman, Emmerling, Cowan & Adler, 1998; Goleman, 1998). Goleman'a (1998) göre bu geliştirme işi çok zaman ve çaba gerektiren bir süreçtir. Fakat iyi geliştirilmiş bir duygusal zekanın faydaları hem kişiler hem de örgütler için bu çabaya değer niteliktedir. Çünkü her geçen gün elde edilen bulgular duygusal zekanın gerçekten de okul ve iş başarısında; arkadaşlarla ve aile ile sağlıklı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesinde kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Zayıf ve sağlıksız kararlar ve zayıf sosyal, duygusal yetiler bireyi, okulu, aileyi ve toplumu etkilemekte ve kimse bu etkiden kaçınmamaktadır. Eğer insanlar kendi duygularının farkında olmazlarsa mantıklı karar vermede, dürtülerini kontrol etmede veya gerçekte ne istediklerini ifade etmekte zorlanmaktadırlar. Çünkü bireylerin yargıları ve davranışları sosyal ilişkilerini bireylerin kendileri kadar etkileyebilmektedir (Elias & Weissberg, 2000; Yeşilyaprak, 2001).

Duygusal zekanın sahip olduğu potansiyel ve geliştirilebilirliği konusunda gözlemlenen uzlaşma, öncelikle kavramın ölçülmesi problemini gündeme getirmektedir. Bu kapsamda literatür incelendiğinde daha önce dilimize de uyarlanan pek çok ölçme aracının olduğu görülmektedir. Ülkemizde duygusal zekâ ile ilgili yapılan araştırmalarda sıklıkla kullanılan Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test (Mayer, Salovey & Caruso, 2003), The Emotional Quotient Inventory (Bar-On, 2006), Trait Emotional Intelligence Questionnaire (Petrides, Pita & Kokkinaki, 2007), The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper & Golden, 1998) gibi ölçme araçları bunlara örnek verilebilir. Bu çalışmanın konusu olan Rotterdam Emotional Intelligence Scale de (Pekaar, Bakker, Linden & Born, 2017) duygusal zekâyı ölçmeye yönelik bir araçtır.

Hali hazırda Türkçeye uyarlanmış ölçme araçları varken Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin uyarlanmak istenmesinde ölçeğin güncelliği, bir bütün olarak ölçeğin ve alt boyutlarının kapsayıcılığı ile madde sayısının araştırmacılar tarafından kuramsal ve uygulama açısından optimum düzeyde görülmesi, dilimize daha önce uyarlanmamış olmaması etkili olmuştur. Bu bağlamda ölçeğin Türkçe formunun özgün ölçek ile benzer bir geçerlik, güvenilirlik ve faktör yapısına sahip olup olmadığı bu araştırmanın yanıt aradığı temel problemidir.

Yöntem

Çalışma Grubu

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik araştırmasında evrene ilişkin genellemelerde bulunmaktan ziyade ölçeğe ilişkin genellemeler ulaşmak amaçlanmaktadır. Bu nedenle olasılık temelli olmayan bir örneklem seçim yöntemi olan uygun örnekleme türü benimsenmiştir (Balcı, 2004). Uygun örneklemede katılımcılar ulaşması kolay, araştırma için uygun ve gönüllü bireylerden seçilmektedir (Gravetter & Forzano, 2012). Bu bağlamda araştırmanın örneklemi, araştırmacının kolayca ulaşabildiği 2017-2018 eğitim öğretim yılında Antalya il merkezinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan 487 öğretmenden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla Pekaar ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilen Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği (Rotterdam Emotional Intelligence Scale) kullanılmıştır. Ölçek Rotterdam'da bulunan Erasmus Üniversitesi'nin Center of Excellence for Positive Organizational Psychology bölümünden bir grup araştırmacı tarafından duygusal zekâyı ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için araştırmacılar tarafından gerekli izinler elektronik posta yolu ile alınmıştır.

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği “kendi duygularını değerlendirme”, “başkalarının duygularını değerlendirme”, “kendi duygularını kontrol etme” ve “başkalarının duygularını kontrol etme” şeklinde sınıflandırılan dört boyutlu bir yapıdır. Kendi duygularını değerlendirme boyutu, kişinin yaşadığı duyguların farkına varması, karmaşık duygular içinde ise bu duyguları ayırt edebilmesi ve duygularının nedenini anlayıp açıklayabilmesi ile ilgilidir. Bu boyutta “Her zaman ne hissettiğimin bilincindeyim.”, “Çoğunlukla, nasıl hissettiğimi tam olarak açıklayabilirim.” gibi ifadeler bulunmaktadır. Başkalarının duygularını değerlendirme boyutu ise, başkalarını yaşadıkları duyguların farkına varma, anlama ve onları açıklayabilme ile ilgili bir boyuttur. Bu boyutta “Çevremdeki insanların duygularının farkındayım.”, “Çevremdeki insanlarla empati kurabilirim.” gibi ifadeler mevcuttur. Kendi duygularını kontrol etme boyutu, kişinin yaşadığı duygular üzerinde denetim kurabilme gücü ile ilgili bir boyuttur ve duyguların yere ve zamana göre düzenlenmesini içerir. Bu boyutta “Duygularımın beni kontrol etmesine izin vermem.”, “Gerekli olduğunda duygularımı içinde bulunduğum koşullara uygun hale getirebilirim.” gibi maddeler söz konusudur. Başkalarının duygularını kontrol etme boyutu ise kişinin başkalarının duyguları üzerindeki kontrolüne ve etkisine odaklanır. Bu boyutta “Başka birinin farklı hissetmesini sağlayabilirim.”, “İnsanların duygusal durumlarını iyileştirmek için ne yapılması gerektiğini biliyorum.” gibi ifadeler bulunmaktadır. Özgün ölçeğin kendi duygularını değerlendirme boyutunun iç tutarlılık değeri (Cronbach's Alpha) 0.82, başkalarının duygularını değerlendirme boyutunun iç tutarlılık değeri 0.85, kendi duygularını kontrol

boyutunun iç tutarlılık değeri 0.80, başkalarını duygularını kontrol boyutunun iç tutarlılık değeri ise 0.82, ölçek genelindeki iç tutarlılık değeri ise .84'dür. Ölçek her bir boyutta yedişer olmak üzere toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler için cevaplama anahtarı "hiç katılmam (1)", "az katılım (2)", "orta derecede katılım (3)", "çok katılım (4)", "tam katılım (5)" olan beşli Likert tipi dereceleme şeklindedir (Pekaar ve diğerleri, 2017).

İşlemler

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması sürecinde ilk olarak ölçek Türkçeye çevrilmiştir. Çeviri işleminde iki aşamalı bir süreç takip edilmiştir. Birinci aşamada ölçek araştırmacılar ve psikoloji alanından iki uzman tarafından ayrı ayrı Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviriler karşılaştırılarak her bir madde için, o maddeyi en iyi açıkladığı düşünülen Türkçe ifadeler belirlenmiştir. Türkçe ve İngilizce formlar karşılaştırılmış ve psikoloji alanından bir uzman tarafından yeniden incelenerek yapılan çevirilerdeki tartışmalı maddelere son şekli verilmiştir. Elde edilen Türkçe form 20 öğretmene uygulanmış ve dilin anlaşılabilirliği test edilmiştir. Çeviri ve dilin anlaşılabilirliği ile ilgili çalışmaların sonucunda ölçeğin Türkçe çevirisinin orijinal metinle uyumlu olduğu kabul edilmiştir. Ölçek araştırmaya katılmaya gönüllü öğretmenler üzerinde uygulanmıştır.

Veri Analizi

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması için toplanan verilerin analizinde SPSS Statistics 17.0 ve AMOS 16.0 paket programları kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin kişileri ne derece ayırt ettiğini incelemek amacıyla, düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmış ve üst %27 ile alt %27 grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların anlamlılığı için t-testi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alfa (α) katsayısı, birleşik güvenilirlik (Composite Reliability) ve ortalama açıklanan varyans değeri (AVE) yöntemleriyle hesaplanmıştır.

Bulgular

Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Ölçek uyarlama çalışmalarında ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için en çok yapılan analizlerden biri faktör analizidir. Bryman ve Cramer (2011) faktör analizi örneklem büyüklüğü için ölçekteki madde sayısının beş katı katılımcının yeterli olduğunu belirtmektedir. Örneklem büyüklüğünün yeterliliğinin kestirilmesinde Kaiser-Meyer Olkin (KMO) testinin sonuçları da önemli bir referanstır. KMO değerinin 0.60 ve üzerinde olması Pallant'a (2001) göre yeterlidir. Ölçeğin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerini gerçekleştirmek için 487 katılımcı iki ayrı gruba ayrılmıştır. Birinci grup 240, ikinci grup ise 247 kişiden oluşmaktadır. 28 maddeden oluşan duygusal zekâ ölçeği için madde sayısının beş katı ($28 \times 5 = 140$) yeterli görülmüştür. Bu nedenle 240 ve 247 katılımcıdan oluşan grupların faktör analizi için yeterli olduğu söylenebilir. Birinci gruptan elde edilen verilerle açımlayıcı faktör analizi (AFA), ikinci gruptan elde edilen verilerle ise doğrulayıcı faktör analiz (DFA) uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılacak analiz tekniklerinin belirlenmesinde verilerin normal dağılıp dağılmadıkları temel bir ölçüttür. Verilerin normal dağılıp dağılmadıkları ile ilgili çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları incelenmiştir. +2 ile -2 aralığında yer alan basıklık

ve çarpıklık katsayıları verilerin çok değişkenli normal dağılımı için yeterli bulunmaktadır (George & Mallery, 2010; Karagöz, 2016). Ölçme aracının çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo 1’de verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının literatürdeki kabul değerlerinin arasında olması verilerin normal dağıldığının bir göstergesidir.

Tablo 1. Normal Dağılım Testi Sonuçları

Değişken	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Kendi Duygularını Değerlendirme	-0.883	1.140
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	-0.242	-0.015
Kendi Duygularını Kontrol	-0.313	-0.030
Başkalarının Duygularını Kontrol	0.015	-0.195
Duygusal Zekâ	-0.167	0.470

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin yapı geçerliğini belirlemek ve birbiriyle ilişkili gözlenen değişkenleri bir araya getirerek daha az sayıda ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenlere ulaşmak için temel bileşenler analizi kullanılarak AFA uygulanmıştır. Ölçekte madde yükleri literatürde genel kabul gören 0.30 olarak belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2006). AFA’da faktörler arasında ilişki olduğu düşünülüyorsa eğik döndürme yönteminin kullanılması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2006; Çokluk, Şekercioglu ve Büyüköztürk, 2012; Tabachnick & Fidell, 2001). Bu nedenle çalışmada duygusal zekanın boyutları arasında ilişki olduğu düşünüldükçe (Boyutlar arası korelasyon değerleri Tablo 2’de verilmiştir) eğik döndürme yöntemlerinden biri olan “direct oblimin” tekniği kullanılmıştır.

Tablo 2. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği Boyutları Arasındaki Korelasyonlar

Boyutlar	Kendi Duygularını Değerlendirme	Başkalarının Duygularını Değerlendirme	Kendi Duygularını Kontrol	Başkalarının Duygularını Kontrol
Kendi Duygularını Değerlendirme	1			
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	.495**	1		
Kendi Duygularını Kontrol	.396**	.385**	1	
Başkalarının Duygularını Kontrol	.407**	.562**	.420**	1

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır

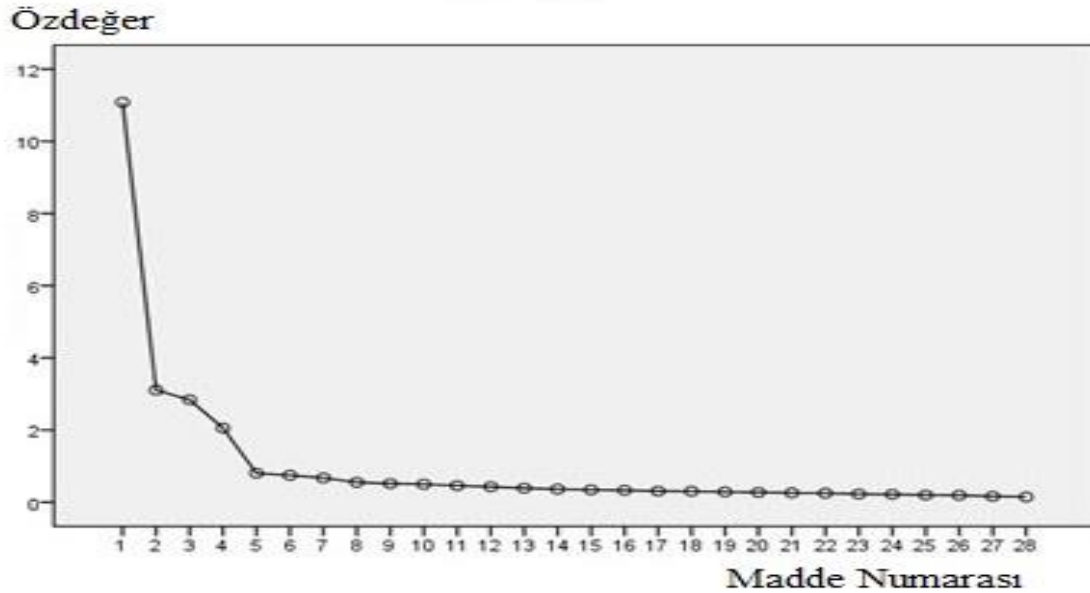
Araştırmada toplanan verilerin yeterli olup olmadığını test etmek amacıyla KMO analizi yapılmıştır. Literatürde KMO değerinin 0.80 ve üstü olması örneklem büyüklüğünün yeterliliğini göstermektedir (Şencan, 2005; Seçer, 2013). Bununla birlikte faktör analizinde verilerin normal dağılımı da karşılanması gereken bir ölçüttür. Verilerin normal dağılım ölçütünü karşılayıp karşılamadığı ise Bartlett küresellik testi sonucunda belirlenmektedir (Tavşancıl, 2014). Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği için yapılan AFA sonucunda elde edilen bulgular Tablo 3’de verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde KMO örneklem uygunluğu değerinin .940 ile yeterli olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle faktör analiz için gerekli örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır. Bartlett küresellik testi sonucunda ki-kare değeri 9989,326 olarak

hesaplanmış ve bu değer $p=0.00$ olduğu için anlamlı bulunmuştur. Bu sonucun anlamlı bulunması faktör analizi için gerekli olan, verilerin normal dağılımı ölçütünün sağlandığı anlamına gelir.

Tablo 3. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uygunluğu Ölçüsü	0.940	
	Yaklaşık χ^2 değeri	9989.326
Bartlett Küresellik Testi	Sd	378
	p	0.00

28 maddeden oluşan Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği özgün haliyle dört faktör tarafından açıklanmaktadır. Yeniden yapılan AFA'da yamaç birikinti grafiği incelendiğinde dördüncü dik çizgiden sonra grafiğin yatay bir görünüm aldığı görülür. Bu nedenle uyarlanan ölçeğin, özgün ölçekteki gibi dört boyutlu bir yapı oluşturduğu söylenebilir. Yamaç birikinti grafiği Şekil 1'de, yeniden yapılan açımlayıcı faktör analizi değerleri ise Tablo 4'de verilmiştir.

Şekil1. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği faktör analizi yamaç birikinti grafiği

Kline'a (1994) göre maddelerin faktör yük değerlerinin 0.30'un üzerinde olması faktör yükünün belirgin olduğunun göstergesidir. Tablo 4 incelendiğinde bütün maddelerin faktör yük değerlerinin 0.30 üstünde olduğu ve her bir maddenin sadece tek faktörde yüksek değer verdiği görülür. Bu nedenle ölçekten herhangi bir madde çıkarılmamıştır. Analiz sonucunda özgün ölçekteki gibi dört faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Literatürde sosyal bilimlerde açıklanan varyans oranının %40-%60 arasında olması yeterli görülmektedir (Karagöz, 2016). Bu bağlamda ölçeğin toplam varyansın %68,14'ünü açıklamasının yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin AFA Değerleri

Madde No	Maddeler	Boyutlar			
		KDD	BDD	KDK	BDK
1	Her zaman ne hissettiğimin bilincindeyim.	.86	.11	.03	.09
2	Kendi duygularımı çok iyi ayırt edebilirim.	.88	.06	.00	.08
3	Kendi duygularımın farkındayım.	.86	.02	.04	.00
4	Neden öyle hissettiğimi anlarım.	.78	.07	.07	.10
5	Hangi duyguları yaşadığımı bilirim.	.87	.01	.03	.01
Madde No	Maddeler	Boyutlar			
		KDD	BDD	KDK	BDK
6	Çoğunlukla, nasıl hissettiğimi tam olarak açıklayabilirim.	.63	.18	.07	.07
7	Beni duygusal olarak etkileyen olayları doğru tanımlayabilirim.	.61	.20	.02	.05
<i>KDD Boyutunun Açıkladığı Varyans %</i>		<i>11.09</i>			
8	Çevremdeki insanların duygularımın farkındayım.	.06	.81	.03	.05
9	Başkalarının hangi duygular içerisinde olduğunu bilirim.	.02	.88	.01	.05
10	Diğer insanlara baktığımda onların neler hissettiklerini anlayabilirim.	.02	.82	.05	.03
11	Çevremdeki insanlarla empati kurabilirim.	.14	.61	.01	.00
12	Diğer insanların neden öyle hissettiklerini anlarım.	.06	.80	.03	.08
13	Diğer insanların duygularını çok iyi ayırt edebilirim.	.05	.81	.03	.12
14	Başkalarını duygusal olarak etkileyen olayları doğru tanımlayabilirim.	.04	.78	.06	.02
<i>BDD Boyutunun Açıkladığı Varyans %</i>		<i>39.56</i>			
15	Kendi duygularımı kontrol edebilirim.	.19	.01	.69	.04
16	Duygularımı kolayca bastırabilirim.	.08	.08	.77	.07
17	Duygularımın beni kontrol etmesine izin vermem.	.07	.05	.78	.02
18	Duygularımı sadece durum uygun olduğunda dışa vururum.	.03	.06	.81	.02
19	Öfkeli olsam bile, sakin kalabilirim.	.11	.07	.76	.00
20	Eğer istersem, duygularımı kimseye belli etmem.	.10	.04	.78	.10
21	Gerekli olduğunda duygularımı içinde bulunduğum koşullara uygun hale getirebilirim.	.00	.01	.72	.18
<i>KDK Boyutunun Açıkladığı Varyans %</i>		<i>10.14</i>			
22	Başka birinin farklı hissetmesini sağlayabilirim.	.00	.02	.06	.81
23	Başka bir insanın ruh halini değiştirebilirim.	.02	.01	.04	.92
24	Başkalarının duygularımı çoğultabilir veya yatıştırabilirim.	.02	.01	.04	.90
25	Başkalarının hisleri üzerindeki etkim büyüktür.	.03	.00	.04	.89
26	İnsanların duygusal durumlarını iyileştirmek için ne yapılması gerektiğini biliyorum.	.00	.12	.06	.72
27	İnsanları nasıl etkileyeceğimi biliyorum.	.02	.04	.03	.80
28	Başkalarını sakinleştirebilirim.	.07	.03	.09	.73
<i>BDK Boyutunun Açıkladığı Varyans %</i>		<i>7.34</i>			
<i>Açıklanan Toplam Varyans</i>		<i>68.14</i>			

Belirlenen faktörler orijinal ölçekte olduğu gibi “Kendi Duygularını Değerlendirme (KDD)”, “Başkalarının Duygularını Değerlendirme (BDD)” “Kendi Duygularını Kontrol (KDK)”, “Başkalarının Duygularını Kontrol (BDK)” olarak adlandırılmıştır. AFA sonuçlarına göre “Kendi Duygularını Değerlendirme” boyutunun faktör yükleri 0.61 ile 0.88 arasında

değişmektedir ve bu boyut toplam varyansın %11.09'unu açıklamaktadır. “Başkalarının Duygularını Değerlendirme” boyutunun faktör yükleri 0.61 ile 0.88 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %39.56'sını açıklamaktadır. “Kendi Duygularını Kontrol” boyutu ile ilgili maddelerin faktör yükleri 0.69 ile 0.81 arasında değişirken bu boyut toplam varyansın %10.14'ünü açıklamaktadır. Son olarak “Başkalarının Duygularını Kontrol” boyutunun ise faktör yükleri 0.72 ile 0.92 arasında değişmektedir. Boyut toplam varyansın %7.34'ünü açıklamaktadır.

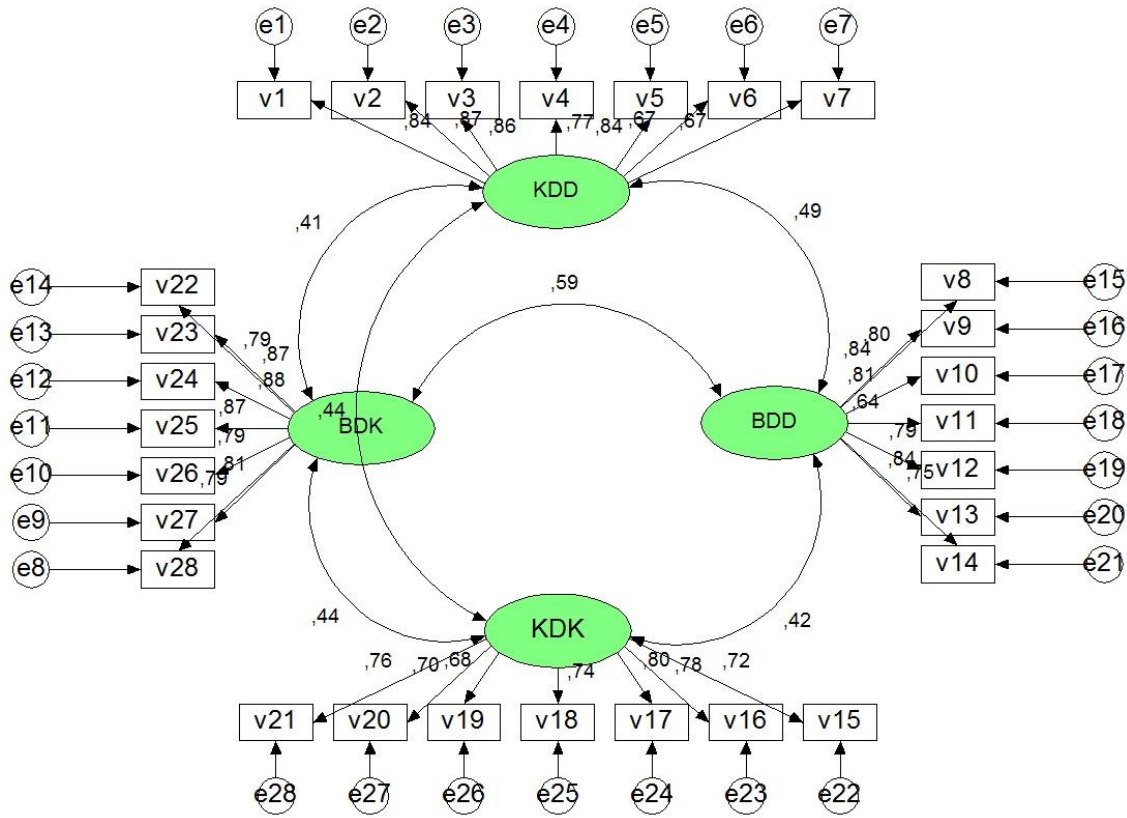
Açımlayıcı faktör analizi değişkenler arasındaki ilişkilerden yararlanarak faktörleri belirlemeyi amaçlanırken, doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) faktörlerin doğruluğu denir. Başka bir deyişle DFA'da yapı geçerliliği test edilir (Karagöz, 2016). Yeni geliştirilen ölçeklerin yapı geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizinden yararlanılırken. Doğrulayıcı faktör analizinde daha önce faktör yapısı belirlenen ölçeklerin yeni örneklem gruplarında da aynı olup olmadığı test edilir (Bayram, 2016; Meydan ve Şeşen, 2015).

Doğrulayıcı faktör analizinde doğru test edilen modelin değerlendirilmesinde kullanılan uyum indeksi değerleri konusunda bir uzlaşma yakalanamamıştır. Rapor edilmesi gerekli uyum indeksleri konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Jakson, Gillaspay ve Stephenson (2009) yapmış oldukları çalışmada 1998-2006 yılları arasında American Psychological Association Journals'da yayınlanan ve yapısal eşitlik modelinin kullanıldığı 194 araştırmayı incelemişlerdir. Araştırmacılar inceledikleri 194 yayın içinde en çok kullanılan uyum indekslerinin ki-kare (%89.2), serbestlik derecesi (%89.2), CFI (%78.4), RMSEA (%64.9), (NNFI) TLI (46.4) değerleri olduğunu tespit etmişlerdir. Literatürden hareketle bu çalışmada ki-kare, serbestlik derecesi, RMR, SRMR, GFI, AGFI, IFI, NNFI (TLI), CFI, RMSEA uyum indeksleri raporlaştırılacaktır.

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin faktör yapısının Türk örneklem grubunda geçerliliğini test etmek için birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. DFA'da açımlayıcı faktör analizinde kullanılan verilere yer verilmemiştir. Örneklem grubundan 247 katılımcının verileri ile doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. DFA sonucunda Tablo 5'de yer alan uyum indeksi değerleri ve Şekil 2'de yer alan model elde edilmiştir.

Tablo 5. Modifikasyon Öncesi Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği DFA Uyum İndeksi Değerleri

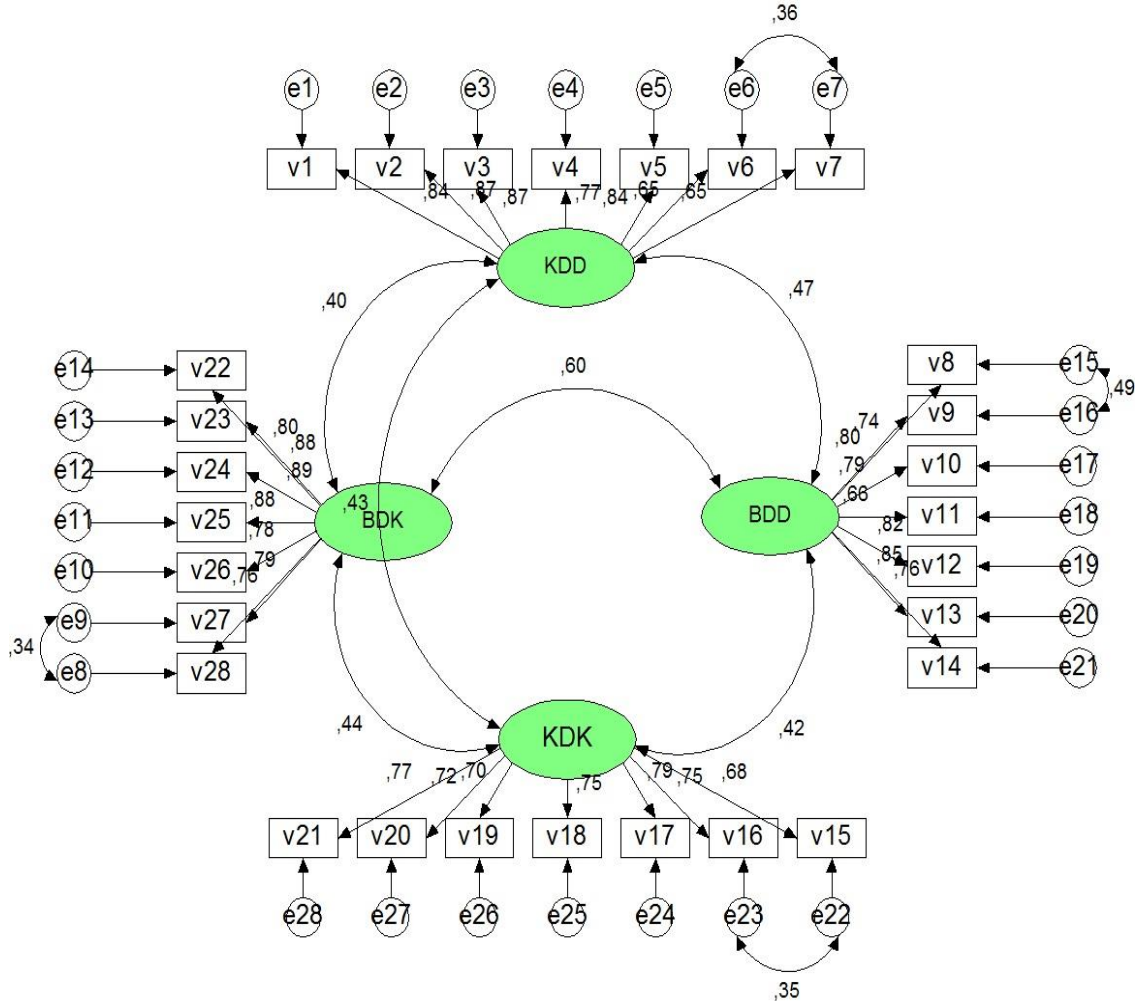
Uyum İyiliği İndeksi	Elde Edilen Değer
χ^2/sd	3.359
RMR	.048
SRMR	.0564
GFI	.841
AGFI	.813
IFI	.918
NNFI (TLI)	.909
CFI	.917
RMSEA	.070

Şekil 2. Modifikasyon Öncesi Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği DFA modeli

Tablo 5 incelendiğinde Şekil 2’de yer alan modelin GFI ve AGFI verilerinin kabul edilebilir değer aralığında olmadığı söylenebilir (Karagöz, 2016). Bu nedenle modelde bazı modifikasyonlar yapılmıştır. Kurulan model için yapılan analiz sonucunda uyum indeksleri kabul edilebilir aralıkta değilse kuramsal ilişkilere bağlı kalınarak modifikasyon yapılabilir. Gözlenen ve gizli değişkenler arasında yeni bağlantılar kurulması, bazı değişkenlerin modelden çıkarılması, değişkenler arası hata kovaryanslarının eklenmesi gibi modifikasyon seçenekleri vardır. Modifikasyonlar yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli ilke kuramsal yapıya uygunluk ve mantıksal bir dayanağının olmasıdır. Aksi takdirde modeli test etmenin bir anlamı yoktur. Kuramsal yapıya uygunluğu sağlayabilmek için aynı faktöre ait maddelerin hata terimleri ilişkilendirilebilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014; Karagöz, 2016). Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği için kurgulanan modelde daha iyi uyum değerleri elde edebilmek için kuramsal yapı ile uyumlu bazı modifikasyonlar yapılmıştır. Modifikasyonlar yapılırken aşama aşama gidilmiş her bir modifikasyonun ardından model yeniden sınanmış ve dördüncü modifikasyondan sonra bütün parametrelerde yeterli uyum değerleri yakalanmıştır. Bu kapsamda öncelikle kendi duygularını değerlendirme boyutunda yer alan altıncı ve yedinci maddelerin hata terimleri ilişkilendirilmiştir. Hata terimleri ilişkilendirilen bu iki madde ölçeğin kendi duygularını değerlendirme boyutunda yer almaktadırlar. Modelde yapılan ikinci modifikasyon başkalarının duygularını değerlendirme boyutunda yer alan sekiz ve dokuzuncu maddelerin hata terimlerinin ilişkilendirilmesidir. Sekiz ve dokuzuncu maddeler ölçeğin aynı boyutunda bulunması nedeniyle hata terimlerinin birleştirilmesi kuramsal açıdan sakıncalı değildir. Üçüncü modifikasyon ölçeğin kendi duygularını kontrol boyutunda yapılmıştır. Bu

boyutta yer alan 15 ve 16. maddelerin hata terimleri ilişkilendirilmiştir. Modeldeki son modifikasyon ölçeğin başkalarının duygularını değerlendirme boyutunda gerçekleştirilmiştir. Bu boyutta yer alan 27 ve 28. maddelerin hata terimleri ilişkilendirilmiştir. Yapılan bütün modifikasyonlarda hata terimleri ilişkilendirilen maddelerin aynı boyutta yer almasına dikkat edilmiştir. Bu nedenle yapılan işlemlerin kuramsal yapıya uygun olduğu söylenebilir. Modifikasyonlar sonucu elde edilen model Şekil 3'de modele ait uyum indeksi değerleri ise Tablo 6'da verilmiştir.

Şekil 3. Modifikasyon Sonrası Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği DFA modeli

Şekil 3 incelendiğinde dört boyutlu modele ilişkin faktör yüklerinin kendi duygularını değerlendirme alt boyutu için faktör yükleri 0.65 ile 0.87; başkalarının duygularını değerlendirme alt boyutu için 0.66 ile 0.85, kendi duygularını kontrol alt boyutu için 0.68 ile 0.79; başkalarının duygularını kontrol alt boyutu için ise 0.76 ile 0.89 arasında değişmektedir. Gerek Şekil 3 gerekse Tablo 6 bir bütün olarak incelendiğinde 28 maddeden oluşan Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği'nin dört boyutlu yapısının bir model olarak doğrulandığını ifade etmek mümkündür.

Tablo 6. Modifikasyon Sonrası Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği DFA Uyum İndeksi Değerleri

Uyum İyiliği İndeksi	Elde Edilen Değer
χ^2/sd	2.643
RMR	.048
SRMR	.057
GFI	.878
AGFI	.854
IFI	.943
NNFI (TLI)	.937
CFI	.943
RMSEA	.058

Ölçekte yer alan maddelerin kişileri ne derece ayırt ettiğini incelemek amacıyla, düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmış ve üst %27 ile alt %27 grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların anlamlılığı için t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonları ve Alt %27 Üst %27 Puanları Arasındaki İlişkisiz t-testi Sonuçları

Madde No	Alt % 27 Üst % 27 <i>t</i>	<i>p</i>	Düzeltilmiş Madde- Toplam Korelasyonu	Madde No	Alt % 27 Üst % 27 <i>t</i>	<i>p</i>	Düzeltilmiş Madde- Toplam Korelasyonu
1	-15.344	0.00	0.571	15	-13.604	0.00	0.558
2	-15.489	0.00	0.585	16	-14.656	0.00	0.570
3	-14.990	0.00	0.576	17	-15.145	0.00	0.586
4	-13.517	0.00	0.535	18	-11.849	0.00	0.489
5	-14.783	0.00	0.567	19	-11.636	0.00	0.477
6	-14.100	0.00	0.551	20	-11.260	0.00	0.477
7	-13.469	0.00	0.570	21	-15.523	0.00	0.606
8	-15.477	0.00	0.617	22	-14.962	0.00	0.615
9	-15.484	0.00	0.612	23	-14.925	0.00	0.610
10	-14.546	0.00	0.598	24	-17.219	0.00	0.638
11	-13.131	0.00	0.550	25	-18.287	0.00	0.638
12	-16.172	0.00	0.625	26	-17.600	0.00	0.666
13	-16.959	0.00	0.665	27	-18.683	0.00	0.654
14	-15.453	0.00	0.597	28	-18.978	0.00	0.678

$p < .01$

Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ölçme aracının maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi inceler. Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklendirdiğini ve ölçme aracının iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Toplam test puanının yanı sıra faktör puanlarının da hesaplandığı ölçme araçlarında düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonu aynı zamanda faktörler için de yapılabilir. Toplam puanın hesaplanamadığı çok faktörlü bir ölçme aracı düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonu tüm faktörler için ayrı uygulanmalıdır. (Büyüköztürk, 2006; Büyüköztürk, Akgün, Özkahveci ve Demirel, 2004). Tavşancıl’a (2014)

göre madde toplam korelasyonlarının 0.25 den fazla olması maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiğinin bir göstergesidir. Madde-toplam korelasyonlarını gösteren Tablo 7 incelendiğinde madde-toplam korelasyonlarının 0.477 ile 0.678 arasında değiştiği görülmektedir. Bu bağlamda ölçekteki maddelerin bireyleri iyi ayırt ettiği söylenebilir.

Ölçme aracının toplam puanlarına göre oluşturulan alt %27 ve üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların ilişkisiz t-tesisi ile incelenmesi madde analizi kapsamında kullanılan bir yöntemdir. Toplam test puanının yanı sıra faktör puanlarının da hesaplandığı ölçme araçlarında alt %27 ile üst %27 grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların anlamlılığı için t-tesiti aynı zamanda faktörler için de yapılabilir. Toplam puanın hesaplanmadığı çok faktörlü bir ölçme aracında ise bu yöntem tüm faktörler için ayrı uygulanmalıdır (Büyüköztürk, 2006; Büyüköztürk, Akgün, Özkahveci ve Demirel, 2004). Tablo 7 incelendiğinde alt %27 ile üst %27'lik grubun puanları arasında yapılan t-tesiti sonuçları tüm maddeler için anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Erkuş'a (2012) göre eğer madde ayırt edici ise alt ve üst grupların madde puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Bu bağlamda ölçekteki maddelerin geçerliklerinin yüksek olduğu ve maddelerin ayırt edici olduğu söylenebilir.

Ölçme Aracının Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Güvenirlilik ölçme aracının ölçmek istediği yapıyı tutarlı ve istikrarlı biçimde ölçme derecesidir (Karagöz, 2016; Özdamar, 2017). Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin güvenirliliği iç tutarlılık (Cronbach's Alpha), bileşik güvenirlilik (composite reliability) ve ortalama açıklanan varyans değeri (AVE) yöntemleriyle hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değerinin .70 ve üzerinde olduğunda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilir (Durmuş, Yurtkoru, & Çinko, 2016; Büyüköztürk, 2006; Karagöz, 2016; Seçer, 2017). Fornell & Larcker'e (1981) göre AVE değerinin .50'den küçük olmaması gerekmektedir. Ölçeğin güvenirlilik analizini dair sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin Güvenirlilik Değerleri

Boyutlar	Özgün Ölçek	Cronbach's Alpha	Bileşik Güvenirlilik	AVE
Kendi Duygularını Değerlendirme	0.82	0.91	0.92	0.63
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	0.85	0.91	0.92	0.63
Kendi Duygularını Kontrol	0.80	0.89	0.90	0.58
Başkalarının Duygularını Kontrol	0.82	0.93	0.93	0.69
Ölçeğin Tümü	0.84	0.94	0.91	0.63

Tablo 8 incelendiğinde Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği için hesaplanan Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayılarının kabul edilebilir alt sınır değerinden oldukça üstünde olduğu, AVE değerlerinin .50'nin üzerinde olduğu ve bileşik güvenirliliğin iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ölçeğin iç tutarlılığa sahip ve güvenilir olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Pekaar ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilen Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin güvenirliliği iç tutarlılık, bileşik güvenirlilik ve ortalama açıklanan varyans değeri (AVE) yöntemleri ile hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek için öncelikle açımlayıcı faktör analiz uygulanmıştır. Belirlenen

yapının sınanması için de doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin kişileri ne derece ayırt ettiğini incelemek amacıyla da düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmış ve üst %27 ile alt %27 grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların anlamlılığı için t-testi gerçekleştirilmiştir.

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin AFA sonuçları incelendiğinde özgün ölçekle tam olarak örtüşen sonuçların çıktığı görülmektedir. Özgün ölçekte var olan dört boyutlu yapı uyarlama çalışmasında da gözlemlenmiştir. Maddelerin boyutlara dağılımı da özgün ölçek ile birebir örtüşmektedir. Ortaya çıkan bu dört boyut özgün ölçeğe bezer biçimde “Kendi Duygularını Değerlendirme”, “Başkalarının Duygularını Değerlendirme”, “Kendi Duygularını Kontrol”, “Başkalarının Duygularını Kontrol” şeklinde isimlendirilmiştir. AFA’da madde faktör yüklerinin .30 (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2014; Karagöz, 2016; Özdamar, 2017) ve üzerinde olması yeterli bulunurken en düşük faktör yükünün .61 seviyesinde olması ve bir maddenin sadece tek bir boyutta yüksek faktör yükü vermesi ölçeğin geçerliliğini yansıtmaması bakımından dikkate değer gözükmemektedir.

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin DFA sonuçları incelendiğinde χ^2 'nin serbestlik derecesine (sd) oranının 2.64 ($\chi^2/sd=898.507/340=2.643$) olduğu görülmektedir. χ^2/df oranının 3'ün altında olması mükemmel uyuma karşılık gelmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014; Karagöz, 2016; Kline, 2005; Özdamar, 2017) Bu sonuç, modelin mükemmel uyum gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Modelin RMSEA değeri .058; SRMR değeri ise .57'dir. RMSEA ve SRMR değerlerinin .08'den küçük veya eşit olması iyi uyuma, değerlerin .05'den küçük veya eşit olması da mükemmel uyuma işaret etmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014; Hu & Bentler, 1999; Karagöz, 2016; Marsh, Hou & Wen, 2004; Özdamar, 2017) Elde edilen .058'lik RMSEA değeri .057'lik SRMR değeri iyi uyuma karşılık gelmektedir. Çalışmada elde edilen .85'in üzerindeki GFI ve AGFI değerleri ile .90'ın üzerindeki IFI değerlerinin gerekli kabul aralığında olduğu görülmektedir (Karagöz, 2016). Diğer uyum indeksleri olan ve .90'ın üzerinde sonuçlara ulaşılan NNFI (TLI) ve CFI değerlerinin de modelin uyumunu göstermesi için yeterli olduğu söylenebilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014; Tabachnick ve Fidell, 2001).

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeğinin güvenilirliği iç tutarlılık, bileşik güvenilirlik ve ortalama açıklanan varyans değeri (AVE) yöntemleriyle hesaplanmıştır. Ölçeğin bütün alt boyutları ve geneli için hesaplanan AVE değerleri .50'nin üzerinde ve yeterlidir (Fornell & Larcker, 1981). Ölçeğin her bir boyutu ve ölçeğin tümü için hesaplanan iç tutarlılık ve bileşik güvenilirlik değerlerinin .85'in üzerinde çıkması, ölçeğin güvenilirliğini göstermesi bakımından anlamlıdır (Durmuş, Yurtkoru & Çinko, 2016; Büyüköztürk, 2006; Karagöz, 2016; Seçer, 2017).

Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği Türkçe uyarlaması için yapılan istatistikî analizlerden elde edilen sonuçlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ölçeğin gerekli geçerlik ve güvenilirlik gereksinimlerini karşıladığı görülmektedir. Başka bir deyişle ölçek ölçmeyi amaçladığı değişken olan duygusal zekâyı ölçebilmektedir. Ölçeğin literatürdeki son gelişmeleri içermesi ve az madde sayısı ile uygulanabilirliğinin kolaylığı, önemli avantajlar olarak değerlendirilmektedir. Bu yönü ile ölçeğin duygusal zekâ ve ilgili araştırmalarda kullanılmasının yararlı olacağı öngörülmektedir.

Kaynakça

- Balcı, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18, 13-25.
- Bar-On, R. (2010). Emotional intelligence: an integral part of positive psychology. *South African Journal of Psychology*, 40(1), 54-62.
- Bar-On, R., Brown, J.M., Kirkcaldy, B.D., & Thome, E.P. (2000). Emotional expression and implications for occupational stress; an application of the Emotional Quotient Inventory (EQ-i). *Personality and Individual Differences*, 28, 1107-1118.
- Bayram, N. (2016). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Amos uygulamaları*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Bharwaney, G., Bar-On, R., & MacKinlay, A. (2011). *EQ and the Bottom Line: Emotional Intelligence Increases Individual Occupational Performance, Leadership and Organisational Productivity*. Bedfordshire: Ei World Limited.
- Boyatzis, R., Goleman, D., & Rhee, K. (1999). *Clustering competence in emotional intelligence insights from the emotional competence inventory*. Cleveland: Department of Organizational Behavior Weatherhead School of Management Case Western Reserve University.
- Brown, T.A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: The Guilford Press.
- Bryman, A. and Cramer, D. (2011). *Quantitative data analysis with IBM SPSS 17, 18 and 19*. Hove: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4 (2), 207-239.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cherniss, C., Goleman, D., Emmerling, R., Cowan, K., & Adler, M. (1998). *Bringing emotional intelligence to the workplace*. The Consortium for Research on Emotional Intelligence in Organizations.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Di Fabio, A., & Bar-On, R. (2012). The role of personality traits, core self-evaluation, and emotional intelligence in career decisionmaking difficulties. *Journal of Employment Counseling*, 49, 118-129.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., ve Çinko, M. (2011). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Elias, M.J. & Weissberg, R.P., (2000). Primary prevention: educational approaches to enhance social and emotional learning. *Journal of School Health*, 70(5), 186-190
- Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Fornell, C., & Larcker, D.F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18, 39-50.
- Garver, M.S., & Mentzer, J.T. (1999). Logistics research methods: Employing structural equation modeling to test for construct validity. *Journal of Business Logistics*, 20(1), 33-57.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.)* Boston: Pearson
- Goleman, D. (1998). What makes a leader. *Harvard Business Review*, 1-10.
- Goleman, D. (2016a). *Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?.* (B.S. Yüksel, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2016b). *İşbaşında Duygusal Zekâ.* (H. Balkan, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Gravetter, J. F. & Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences (4. ed.)*. USA: Linda Schreiber-Ganster.

- Hu, L. & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives, structural equation modeling. *A Multidisciplinary Journal*, 6:1, 1-55.
- Iacobucci, D. (2010). Structural equations modeling: fit indices, sample size, and advanced topics. *Journal of Consumer Psychology*, 20, 90-98.
- İlhan, M. ve Çetin, B. (2014). Lisrel ve amos programları kullanılarak gerçekleştirilen yapısal eşitlik modeli (yem) analizlerine ilişkin sonuçların karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5 (2), 26-42.
- Jackson, D., L., Gillaspay, J.,A. & Stephenson, R., P. (2009). Reporting practices in confirmatory factor analysis: an overview and some recommendations. *Psychological Methods*, 14 (1), 6-23.
- Karagöz, Y. (2016). *Spss ve amos23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide To Factor Analysis*:. New York: Routledge.
- Lopes, P.N., Salovey, P., & Straus, R. (2003). Emotional intelligence, personality, and the perceived quality of social relationships. *Personality and Individual Differences*, 35, 641-658.
- Marsh, H.W., Hau, K.T. & Wen, Z. (2004). In search of golden rules: comment on hypothesis-testing approaches to setting cutoff values for fit indexes and dangers in overgeneralizing hu and Bentler's (1999) findings. *Structural Equation Modeling*, 11:3, 320-341.
- Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring emotional intelligence with the MSCEIT V2.0. *Emotion*, 3, 97-105.
- Mayer, J.D., Caruso, D.R., & Salovey, P. (2000). Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*, 27(4), 267-298.
- Mayer, J.D., Salovey, P., & Caruso, D.R., (2004). Emotional intelligence: theory, Findings, and implications. *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215.
- Mayer, J.D., Salovey, P., & Caruso, D.R., (2008). Emotional intelligence new ability or eclectic traits?. *American Psychologist*, 63(6), 503-517.
- Mayer, J.D., Salovey, P., Caruso, D.R., & Sitarenios, G. (2001). Emotional intelligence as a standard intelligence. *Emotion*, 1(3), 232-242.
- McDonald, R. P. and Ho, M.,H.,R. (2002). Principles and practice in reporting structural equation analyses. *Psychological Methods*, 7(1), 64-82.
- Meydan, C.H., & Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi Amos uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mulaik, S.A., James, L.R., Alstine, J.A, Bennet, N., Lind, S., & Stilwell, C.D. (1989). Evaluation of goodness-of-fit indices for structural equation models. *Psychological Bulletin*, 105(3), 430-445.
- Özdamar, K. (2017). *Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi ibm spss ibm spss amos ve minitab uygulamalı*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Pallant, J. (2001). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows*. London: Open University Press.
- Pekaar, K. A., Bakker, A.B., Linden, D. & Born, M. (2017). Self- and other-focused emotional intelligence: development and validation of the rotterdam emotional intelligence scale (REIS). *Personality and Individual Differences*, 120 (2018), 222-233.
- Petrides, K. V., Pita, R., & Kokkinaki, F. (2007). The location of trait emotional intelligence in personality factor space. *British Journal of Psychology*, 98, 273-289.
- Salovey, P., & Mayer, J.D., (1990). *Emotional intelligence*. Baywood Publishing Co., Inc.
- Scherer, K.R., Banse, R., & Wallbott, H.G. (2001). Emotion inferences from vocal expression correlate across languages and cultures. *Journal Of Cross-Cultural Psychology*, 32(1), 76-92.
- Schutte, N.S., Malouff, J.M., Hall, L.E., Haggerty, D.J., Cooper, J.T., Golden, C.J., et al. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25, 167-177.
- Seçer, İ. (2017). *Spss ve lisrel ile pratik veri analizi analiz ve raporlaştırma*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal zekâ ve eğitim açısından doğurguları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 25, 139-146.

Extended Abstract

Introduction

It is possible to base the theoretical studies on emotional intelligence up to the definition of Thorndike's early twentieth century. The concept has been popular with the book "Emotional Intelligence Why it can Matter more than IQ" written by Daniel Goleman in 1995. Over the years, some theorist such as Bar-On, Mayer and Salovey made significant contributions to the concept as well as Goleman. At the present time, it cannot be said that there is an agreed definition of emotional intelligence. However, it can be said that emotional intelligence is a concept that includes the ability of a person to recognize and understand the emotions of oneself and others, and to use their knowledge effectively in their behavior. The consensus that cannot be achieved on the definition of emotional intelligence is seen to be caught in the importance and development of the concept. In this context, it is thought that emotional intelligence has the potential to affect many variables such as performance, self-actualization, subjective well-being (Bar-On, 2006). This potential of the concept prioritizes the problem of its measurement. Today, there are various measuring tools that serve this purpose. It can be said that Rotterdam Emotional Intelligence Scale developed by Pekaar et al. (2017) has an important place among these measurement instruments in terms of the inclusiveness, actuality and ease of application. In this context, the Turkish version of the scale in order to apply the Turkish version of the original scale with a similar validity, reliability and factor structure is the main problem of this research is looking for answers.

Methods:

The aim of this study is to adapt Rotterdam Emotional Intelligence Scale developed by Pekaar et al. (2017) to Turkish. Therefore, the validity and reliability studies of the scale were performed with the data obtained from the sample group. The sample of the study consists of 487 teachers working in formal primary, secondary and high schools in the city center of Antalya in 2017-2018 academic year. After studies on translation and comprehensibility of the language, the scale was applied on teachers who volunteered to participate in the study.

Results and Discussion

In order to determine the construct validity of the Rotterdam Emotional Intelligence Scale, exploratory factor analysis was performed with data obtained from 240 participants. The scale was observed to form a four-dimensional structure as in the original scale according to the results of the exploratory factor analysis. Because of the distribution of the items to the dimensions is the same as the original scale, the four-dimensional structure was named as "self-focused emotion appraisal", "other-focused emotion appraisal", "self-focused emotion regulation", "other-focused emotion regulation" as in the original scale. According to the results of the exploratory factor analysis, the factor loadings of the self-focused emotion appraisal dimension ranged from 0.61 to 0.88 and this dimension explains 11.09% of the total variance. The factor loadings of other-focused emotion appraisal dimension range from 0.61 to 0.88. This dimension explains 39.56 % of the total variance. The factor loadings of the items related to their self-focused emotion regulation range from 0.69 to 0.81, which explains 10.14% of the

total variance. Finally, the factor loadings of other-focused emotion regulation dimension range from 0.72 to 0.92. This dimension explains 7.34% of total variance.

In order to test the four-dimensional structure observed by exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis was performed with the data obtained from 247 participants. According to the results of confirmatory factor analysis, the factor loadings for the four-dimensional model ranged from 0.65 to 0.89. The goodness of fit index values obtained were also $\chi^2/df=2.643$; RMR=.048; SRMR=.057; GFI=.878, AGFI=.854, IFI=.943; NNFI (TLI)=.937; CFI=.943; RMSEA=.058. When the confirmatory factor analysis results are examined, it can be said that the four-dimensional structure is valid.

For the validity of scale items, item-total test correlation and the significance of the means between the upper and lower 27% groups were examined. Item-total correlations ranged from 0.477 to 0.678. The obtained values reveal that the items in the scale distinguish the individuals well. The difference between the means of 27% and 27% of the groups were tested using the independent sample t-test and the obtained t values were found to be significant. ($p \leq 0.01$). This result can be evaluated as the items that distinguish the participants and their validity is high.

The reliability of the scale was calculated using Cronbach's Alpha and composite reliability methods. self-focused emotion appraisal dimension's alpha value is 0.91, other-focused emotion appraisal dimension's alpha value is 0.91, self-focused emotion regulation dimension's alpha value is 0.89, other-focused emotion regulation dimension's alpha value is 0.93 and finally entire scale alpha value is 0.94. With the Cronbach Alpha and composite reliability values calculated for each dimension of the scale and the whole scale indicate that the scale is reliable.

When the results obtained from the statistical analysis for the Turkish adaptation of the Rotterdam Emotional Intelligence Scale are evaluated as a whole, it is seen that the scale meets the required reliability and validity necessities. In other words, the scale can measure the emotional intelligence, which is the variable it aims to measure. Due to the current status of the scale, including the recent developments in the literature and the ease of applicability and the low number of materials are considered to be important advantages of the scale.